

Josep Ma. Sanmartí

DES D'EL RETIRO

Entre pactes i eleccions, reprendre la iniciativa política

Si les vacances dels treballadors estan fetes per a descansar, les dels polítics semblen fetes fonamentalment per a rumiar. Per repassar una mica el període anterior, posem des del 29 d'octubre, i sobretot per pensar una estratègia adient amb vista al curs vinent. Si el president Felipe Gonzalez, i cadascun per la seva banda els principals líders polítics de l'estat, segueixen aquesta assenyada premissa d'aturar-se a fer un balanç de la legislatura, convindran que fins ara s'ha fet ben poc.

Entre el 29 d'octubre i el 23 de juny la principal tasca dels polítics va consistir a barallar-se (a ganivetades en alguns casos)

pels resultats electorals, per les acusacions i contra acusacions al vice-president Guerra, pel jurament a la Constitució dels diputats d'Herri Batasuna i la seva incorporació activa a les institucions, per les dues sessions d'investidura que s'assemblaren com un singlot a un altre, pel *cas Naseiro*, etc. Només cal donar una dada per a entendre la situació: es va trigar nou mesos a saber exactament i definitivament la correlació de forces al Congrés de Diputats, és a dir, que el PSOE no té majoria absoluta, sinó solament la meitat de l'hemicicle i de les comissions.

Mentrestant quedaven encallades la renovació del consell d'administració de RTVE, o la del Tribunal Constitucional, o la del Consell General del Poder Judicial, o la reforma de l'Estatut de RTVE, o la de la llei electoral, o la del reglament del Congrés i del Senat, o la regulació de les incompatibilitats dels alts càrrecs, o la del finançament dels partits, etc. Es pot dir que no hi va haver manera ni de completar el procés electoral a les institucions dependents de Corts Generals, ni de solucionar per la via legal o reglamentària els

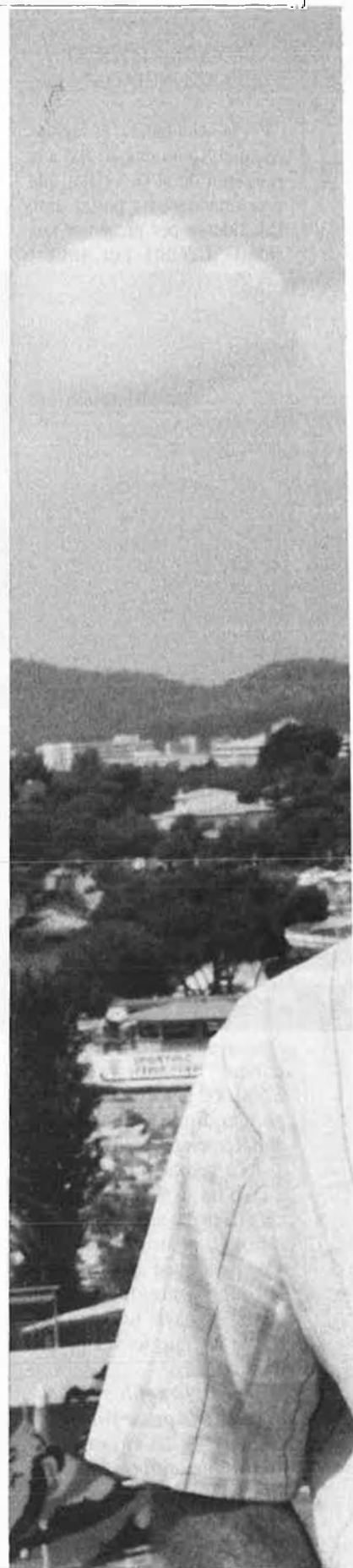
nombrosos problemes que han anat sorgint. No es tracta solament de tancar forats i de fer veure que es prenen mesures, sinó de perfeccionar el sistema democràtic en aquells defectes que fins ara s'havien dissimulat i d'evitar que es repetixin unes polèmiques tan vergonyoses com la de les incompatibilitats.

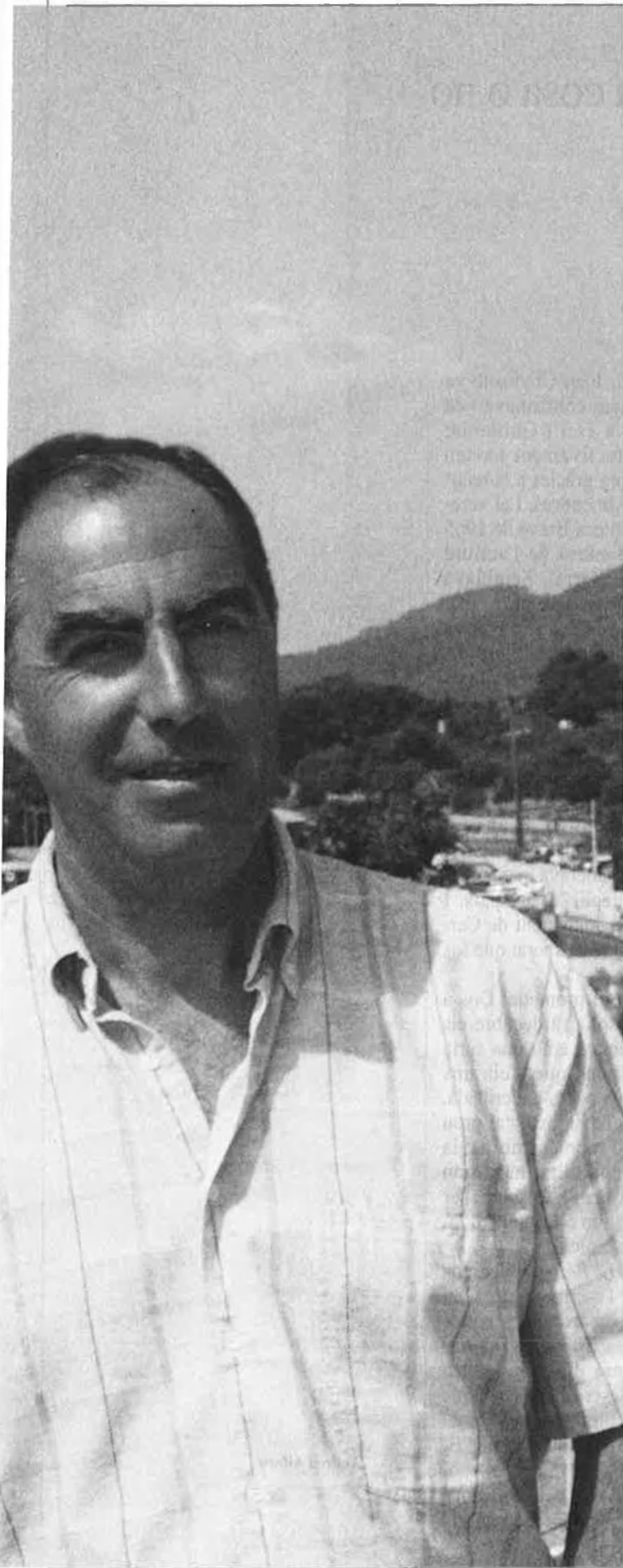
La costa avall amb què s'estrenava la legislatura va esvenir a l'últim algunes minories, bàsicament el PNB, el CDS i CiU, les quals van donar per bones les ofertes de pacte fetes per Felipe Gonzalez en el debat d'investidura i en la qüestió de confiança (separats per cinc mesos) i van formar una mena de bloc estabilitzador, que va permetre tirar endavant lleis tan difícils com la LOGSE, amb un cert consens. El PP i IU-IC van refusar d'entrar en aquest joc pactista, si bé al final del període de sessions s'observa una certa flexibilització en la seva actitud, probablement per efecte de les eleccions andaluses. Aquestes van demostrar que l'oposició frontal, l'oposició pura i dura, no té per què ser rendible electoralment almenys en moments d'expansió econòmica.

Tot el que no s'ha fet entre octubre i juny, s'haurà de fer a partir del mes de setembre. Per poca voluntat que s'hi posi entre tots, els ciutadans d'aquest país hauran d'assistir a un festival de pactes, que farà pujar la mosca al nas a més d'un.

No, en molts casos es tractarà simplement de feina endarrerida. Altrament, una part de les institucions i de la vida política poden caure en un atzuc francament perillós. Ara bé, aquestes maniobres pactistes es veuran sens dubte complicades per dos grans debats immediats: la reforma fiscal i el Pressupost de l'Estat pel 1990. Del projecte de llei sobre la reforma fiscal només cal dir que fins ara no ha rebut ni una sola crítica positiva fora dels cercles governamentals. Del pressupost de l'Estat s'ha de dir que vol ser restrictiu per controlar la inflació i eixugar el dèficit públic. En un moment en què es demanen immenses quantitats de diners per millorar la infraestructura estatal i els serveis públics, això significa bronca segura dins i fora del gabinet.

Els nostres polítics hauran d'aprendre una altra cosa, a treballar sense deixar-se vèncer per la síndrome electoral. Alguns comentaristes creuen que la culpa de l'encallament del primer tram de la legislatura la tenen la repetició de les eleccions en algunes circumscripcions, sobretot a Melilla on l'èxit indiscutible del PP va fer que alguns partits convertissin les eleccions andaluses

en una segona volta de les generals. És a dir, que durant nou mesos s'hauria funcionat en termes pre-electorals fins que els andalusos van tancar el cicle generals-Melilla-Andalusia. Cicle que les eleccions autonòmiques a Euskadi al mes de novembre tornarien a obrir, amb vista a les municipals del mes de maig. Per molt que s'intenti concentrar el calendari electoral, l'estat espanyol (com tots els estats europeus de tall federal) tindrà sempre un panorama complicat des d'aquest punt de vista.

Solament si els partits aprenen a limitar cada elecció dins del seu àmbit concret s'evitarà que el país sencer visqui cada tres mesos una paràlisi innecessària i un ensurt col·lectiu. Vull dir, que de les eleccions basques que se n'ocupin els bascos fonamentalment i de les autonòmiques els responsables de les autonomies i de les municipals, igual. Si es barreja tot i tothom, això serà efectivament la cançó de l'enfadós. És bàsic, per això, que els polítics que actuen en un àmbit estatal aprenguin a cedir el protagonisme als dels altres nivells. Els líders estatals tendeixen lògicament a parlar dels seus problemes i a aprofitar el ressò de les campanyes electorals per fer rodar els seus temes, no els del territori on se celebren les eleccions.

Una altra cosa és el XXXII Congrés del PSOE, que s'ha de fer també a la tardor. Els

seus preparatius no solament han alimentat més d'una polèmica, sinó que fins a cert

punt també són culpables de la paràlisi denunciada abans. Sobretot perquè no han permès una renovació del govern, que tothom considera imprescindible. El president Felipe González deu estar rumiant a fons com s'ho ha de fer per canviar ministres sense trencar l'equilibri existent i que fonamenta l'anomenat *felipisme*. El problema és que potser aquest equilibri li serveix de portes endins, dins del partit i del mateix gabinet, però no de portes enfora.

A una situació nova, cal presentar un govern diferent. No n'hi ha prou amb el gir espectacular del ministre Carlos Solchaga davant de la concertació social, o amb l'habilitat negociadora de Javier Solana, o amb la rocosa incombustibilitat de ministres com Joaquín Almunia o José Barrionuevo. Hi ha àrees, com Obres Públiques o Agricultura o Cultura, que estan originant tants conflictes que per molts encerts que s'atribueixin han de canviar de titular, han d'oferir fórmules noves i tarannàs diferents. Veient tot això, el més segur és que Felipe González recordi per sempre més aquestes vacances.

I no precisament pels peixos pescats o les llebres caçades al Coto de Donana, o per les carabasses dels seus fills.